

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Basilicae S. Mariae. Maioris De. Vrbe A. Liberio. Papa. I.
Vsque Ad. Pavlvn. V. Pont. Max Descriptio. Et. Delineatio**

Angelis, Paolo de

Roma, 1621

Cap. II. De Poenitentiarijs S. Mariae maioris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13873

Anno 1373. die 27. Februarij, Gregorij Vndecimi anno tertio, Bullam eiusdem Papæ concedentis Iubilæum anni sancti in Ecclesia sanctæ Mariæ Maioris, & mandat dictam Ecclesiam visitari cum alijs tribus, videlicet Sanctorum Petri, & Pauli, ac Lateranen. Ecclesijs.

Anno die Gregorij anno Bullam eiusdem Papæ concedentis Indulgentiam visitantibus Ecclesiam à die festo Niuus, vsque ad octauam Assumptionis, adest duplicatum.

Anno 1392. die decima octaua Augusti, Bonifacij Noni anno sexto, Bullam eiusdem Papæ concedentis easdem Indulgentias visitantibus Ecclesiam in diebus, quibus aperitur, & clauditur Imago gloriosissimæ Virginis à sancto Luca depicta, quæ fuerint concessæ visitantibus Ecclesiam sancti Siluestri, in diebus, quibus sancti Ioannis Baptistæ caput ostenditur.

Anno 1392. die decima septima Septembris, Bonifacij Noni anno Bullam eiusdem Papæ concedentis eandem Indulgentiam Ecclesie sanctæ Mariæ Maioris, in festiuitate, quæ est pridie Kalendas Octobris, & in festo translationis sancti Hieronymi, quæ fuit concessa à summis Pontificibus, die prima Augusti, Ecclesie sanctæ Mariæ de Angelis Atilisij.

Anno 1449. die decimanona Februarij, Bullam Nicolai Quinti confirmantis Iubilæum anni sancti in Ecclesia sanctæ Mariæ Maioris, aliàs concessum à Clemente Sexto, & Gregorio Vndecimo.

Anno 1448. die 21. Ianuarij, Pij Secundi anno eius primo, Bullam eiusdem Papæ concedentis Indulgentiam plenariam, visitantibus Ecclesiam in festo translationis corporis sancti Hieronymi, videlicet septimo Idus Maij. adest duplicatum. Aliam Bullam eiusdem Papæ, anno 1464. die prima Iunij, anno eius sexto.

Anno 1465. die decimasextima Maij, Pauli Secundi anno primo, Bullam eiusdem Papæ concedentis Indulgentiam plenariam, visitantibus Ecclesiam, videlicet in die festo translationis Corporis sancti Hieronymi, nimirum in vigilia Ascensionis Domini.

Anno 1472. die quarta Maij, Sixti Quarti anno primo, Bullam eiusdem Papæ confirmantis Indulgentias ab alijs concessas, & insuper addentis Indulgentiam vnus anni, & quadraginta dierum visitantibus Ecclesiam à die Dedicationis vsque ad octauam Assumptæ. & in alijs diebus in Bulla expressis.

A Anno 1568. die vigesima sexta Februarij, Bullam Pij Quinti restituentis Stationem in die Dominica secunda Quadragesimæ, olim ablatam à Leone Decimo, & concessam Ecclesie sanctæ Mariæ in Dominica.

Anno 1572. die vigesima octaua Martij, Bullam Pij Quinti cōcedentis Stationes Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis, Beneficiatis, Penitentiarijs, seruientibus, & ipsorum famulis, qui ex nunc, & in perpetuum Quadragesimalibus, & alijs anni temporibus, Altaria Præsepis, sancti Matthie, Beatæ Mariæ, reliquiarum, & sancti Hieronymi deuotè visitauerint, & ante vnumquodque dictorum Altarium vnum ex Psalmis Gradualibus, ipsis benè visum, ac si quis ministrorum, & famulorum Psalmos ignoret, ter orationem Dominicam, & totidem Salutationē Angelicam deuotè recitauerint.

Anno 1582. die prima Martij, Bullam Gregorij Decimertij, concedentis Indulgentiam plenariam in festo S. Matthie.

C Anno 1583. die vigesima Februarij, Breue supradicti Papæ concedentis eandem Indulgentiam plenariam in supradicta die festi sancti Matthie.

Anno 1586. die sexta Decembris, Breue Sixti Quinti asserētis de ipsius ordine translata fuisse ab Ecclesia sancti Pauli ad Ecclesiam sanctæ Mariæ Maioris, corpora sanctorum Innocentum, & concedentis Indulgentiam plenariam in sanctæ Lucie, & sanctorum Innocentum festiuitatibus. Quæ omnia Paulus Quintus Pontifex Maximus confirmauit, atque septem Altaribus Indulgentiam concessit.

DE POENITENTIARIIS

S. MARIAE MAIORIS.

Capitulum II.

Hec Basilica habet etiam suos Pœnitentiaros, haud à cæteris Patriarchalibus dissimiles, pro communi bono, & Christifidelium salute. Etenim cum ad Indulgentias huius Ecclesie obtinendas sint dispositi, illud requirebatur, vt ij adessent, qui non solum confessionibus adiuuarent, sed etiam pia charitate modum edocerent, quo Indulgentias consequerentur. Hic fortasse aliquis requiret cognitionem de Pœnitentiarijs in genere; nimirum vt à nobis agatur de huius

simi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Eugenij diuina prouidentia Papae Quarti, anno decimotertio.

Et hic ritus vsque ad Pium Papam Quintum durauit, qui Pœnitentiariorum ex familia, atque ordine sancti Dominici selegit, ceteros dimittens; nec non domicilium propè Basilicam stabiliuit. Panuinus: Pius Quintus Pœnitentiariorum ex ordine Prædicatorum in hac Basilica, cæteris ereptis, constituit; quorum Collegio domum sanctæ Pudentianæ concessit. Idem ex varijs Pontificum scriptis apparet, & primum ex Pij Quinti Bulla, quæ sic habet: Pius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Pro muneris nostri officio curæ nobis esse debet, ut de ministris idoneis ad conferendum fidelibus sacramentum apud Ecclesiam sanctæ Mariæ Maioris de Vrbe, utiliter deinceps ratio habeatur. Postquam enim felicitis recordationis Pius Papa Quartus, prædecessor noster, antiquum numerum Pœnitentiariorum ex diuersis nationibus, atque ordinibus in dicta Ecclesia constitutorum ad numerum duodecim, qui alias iuxta veterem ipsorum institutionem à Romanis Pontificibus traditam, ibi perpetuo consisterent, motu proprio per suas litteras reformauit; re ipsa comperit, ne hoc quidem ad prædictum officium admodum profuisse: ac numerum ipsum duodecim Pœnitentiariorum ad id munus in dicta Ecclesia subeundum nimis multum. Præterea illam ordinum, linguarum diuersitatem non perinde ibi necessariam esse: Nos utilius multò facturi, si numerus prædictus rursus minuatur, simulque omnes Pœnitentiarij prædicti ex uno ordine, eodemque lingue idiomate constituentur; motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolica potestatis plenitudine reformationem, & reductionem Pij prædecessoris huiusmodi, ac etiam omnes, & quascumque constitutiones de numero, ordinibus, nationibus, & alijs qualitibus ipsorum Pœnitentiariorum, tam per eundem Pium, quam quoscunque alios prædecessores nostros quomodolibet, & ex quibuscunque causis factas, nec non facultates constituendi prædictos Pœnitentiarios maiori Pœnitentiario nostro, & quibuscunque alijs, etiam per litteras Pij prædecessoris huiusmodi attributas, tenore presentium reuocamus, & abolemus prædictas, & quascumque alias litteras de super confectas, quarum singularum tenores presentibus haberi volumus pro expressis, cassamus, & annullamus, volumusque illas omnes, vires, & effectum de cætero non habere. Quin etiam omnes illos Pœnitentiarios, qui hucusque in dicta Ecclesia quomodolibet constituti sint, officio, usu, & exercitio Pœnitentiarij apud illam priuamus, & amouemus: districtius inhi-

A maiori Pœnitentiario præfato, & quibuscunque alijs, ac deinceps in officiorum collatione, aut Pœnitentiariorum huiusmodi ordinatione, amotione, vel alia quacunque dispositione se se audeant immiscere. Et nihilominus in dicta Ecclesia sanctæ Mariæ sex duntaxat Pœnitentiarios minores, qui omnes præfatorum Prædicatorum Ordinis, Prouinciæ Romanæ iuxta morem eiusdem Ordinis, non autem alterius post hac in perpetuum esse, ac per Priorem Prouinciæ dictæ Prouinciæ, seu Priorem S. Mariæ super Mineruam de Vrbe, tanquam eius Vicarium constitui debeant, &c.

B Ex quo apparet de re ditibus, atque alijs ad humanam vitam necessarijs, vnâ cum pecuniarum determinatione apud Datariam, velut ex hic annotatis. Ut autem ipsi sex Pœnitentiarij, & duobus conuersis de communi, & quantum fieri possit, propinqua habitatione consulatur, motu proprio, & ex certa scientia, & potestatis plenitudine similibus Aedes, quas intrantibus à dextra parte Ecclesie S. Pudentianæ constant, & ad septentrionem spectant, quas nuper in eos usus aptandas curauimus cum vestibulis, & viridario ad valuas dictæ Ecclesie, ac omnibus iuribus, & pertinentijs suis à reliqua proprietate, & rebus mensæ Capitularis prædictæ Ecclesie S. Mariæ Maioris, ipsiusque Ecclesie, ac singulorum illius beneficiorum, & præbendarum pro perpetuo usu, & habitatione prædictorum sex Pœnitentiariorum, & duorum Conuersorum, seu Tertiariorum etiam sine consensu dilectorum filiorum Archiepiscopi, & Capituli eiusdem Ecclesie, ac ipsis omnino contradicentibus, perpetuo dismembramus, & separamus; illasque cum eiusdem vestibulo, viridario, iuribus, & pertinentijs, sex Pœnitentiarijs, & duobus Conuersis, aut Tertiarijs pro huiusmodi habitatione, & usu perpetuo concedimus. Ita quod liceat ipsis sex Pœnitentiarijs Aedium, & aliorum prædictorum corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios propria auctoritate, etiam absque vitio spolijs, seu attentatorum liberè apprehendere, & perpetuo retinere: cum tamen, ut alias ipsi Ecclesie sanctæ Pudentianæ, quoad titulum Presbyteri Cardinalis in nihilo derogetur, utque aliarum illius rerum, & bonorum administratio, fructuumque perceptio, & dispositio ad Archiepiscopum, & Capitulum prædictum, ut prius, pertineat. Insuper pro victu, & alijs necessarijs sex Pœnitentiariorum, & duorum Conuersorum prædictorum mensuram provisionem vigintinouem scutorum auri in auro, super pecunijs compositionum, quæ in officio Datarii nostri sunt, eiusdem sex Pœnitentiarijs, vel eorum Procuratori, ad id ab eis potestatem habenti, per pecuniarum earumdem Depos-

Pij Papa V. bulla Pœnitentiariorum reformationis.

Pœnitentiariorum reformatio.

Pius Papa Quintus
Paterent.
Collegio Ab-
batiam vnit.

tarium singulis mensibus, donec illis alia idonea assignatio facta fuerit (quo casu, & non alias predicta prouiso cessare censeatur) integre persol- uendum concedimus, & assignamus. Idem Pontifex, vt tale Collegium firmiter constaret, illi vniuit Monasterium, vel Abbatiam Sanctæ Mariæ Macularum in oppido Sancti Genesij apud Camerinum; cuius possessionem tenuerunt vsque ad annum 1589. Pontificatus Sixti anno Quinto, quo tempore pijs, & religiosis rationibus aliter disposuit, & huic Collegio annuam pensionem tercenum scutorum aureorum assignauit super eiusdem Monasterij fructibus, vnâ cum pensione centum aureorum in Canonica- tu, & Præbenda eiusdem Ecclesiæ, sicut ex Bulla conijcitur: *Et licet ipsi Collegio Pœnitentiariorum huiusmodi, alias Monasterium Beate Mariæ Macularum nuncupate, sancti Benedicti, vel alterius ordinis, Terre sancti Genesij Camerinen. Diœcesis, Apostolica auctoritate vnitum, annexum, & incorporatum fuisset, ac forsân etiam eadem auctoritate statutum, quod ipsum Collegium semper ex Fratribus Ordinis Prædicatorum ad officium Pœnitentiariorum minorum, vt præfertur, assumendis constare debeat. Nos tamen nê ex vni- one, annexione, & incorporatione predictis dilectum Monasterium nimia in spiritualibus, & temporalibus detrimenta pateretur, & ex certis alijs rationabilibus causis animum nostrum ad id mouentibus, nuper vni- onem, annexionem, & incorporationem predictas dissoluerimus, dataque Pœnitentiarijs, eorumque Collegio predictis certa compensatione, & inter alia pensione annua trecentorum ducatorum auri de Camera, super eiusdem Monasterij fructibus, redditibus, & prouentibus, eis perpetuò reseruata, Monasterium ipsum tunc quouis modo vacans dilecto filio nostro Euangelista, tituli Sancti Matthei in Merulana, Presbytero Cardinali Cusentino nuncupato, per eum quo ad viueret tenendum, regendum, & gubernandum dicta auctoritate commendauerimus, pro vt in nostris, & alijs forsân litteris Apostolicis super præmissis omnibus confectis plenius continetur. Hinc est, quod nos, qui hodie predictam pensionem trecentorum ducatorum ipsis Collegio, & Pœnitentiarijs super Monasterij, ac alteram pensionem annuam centum ducatorum similium, super Canonica- tu, & præbende resignatorum huiusmodi fructibus, redditibus, & prouentibus, ac respectiue distributionibus quotidianis, dilecto filio Paulo Aemilio de Siluestris, Clerico An-*

A conitano, seu Montis Alti Ciuitatis, vel Diœces. ad eius vitam dicta auctoritate reser- uatam, & illarum reseruati- onem, aut ipso- rum Collegij, & Pœnitentiariorum, ac Pau- li Aemily expressus ad hoc accederet consensus, siue non accederet, Motu proprio, & ex certa scientia nostra cassauimus, annullauimus, & irritauimus.

Postea Anno Domini millesimo sexcen- tesimo primo, volens Clemens Octauus Pontifex Maximus, magis ad huius Colle- gij commodum prospicere, & vt ampliori domicilio vterentur, determinauit ædes assignare, vnâ cum hortis in eiusdem Ba- silicæ Platea: & illud domicilium simul cum hortis, atque alijs idem Pontifex Mo- nachis S. Pudentiana assignauit. Sic ex Bulla: Nos, qui vtrisque æquè debitores sumus, li- benter prospicimus, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire, &c. Et habitationem ipsorum Pœnitentiariorum, & duorum Con- uersorum, seu Tertiariorum pro eorundem Pœ- nitentiariorum seruitijs deputatorum assigna- uit in presentibus ædibus illarum viridario, & alijs membris iamdiu iussu pie memoria Sixti Quinti prædecessoris nostri ob ampliatio- nem plateæ, & viæ publicæ dirutis, haud commodam habitationem habet, quodque si eis de aliquo domicilio commodiori, & eidem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Maioris viciniori prouideretur. Aedes verò predictæ, quas ipsi nunc habitant, Monachis Congregationis Fu- liensis, Cisterciensis Ordinis, in alia parte versus meridiem apud Ecclesiam Sanctæ Pu- dentiana ex Apostolica Sedis concessione ha- bitantibus concederetur, exinde profectò, & Pœnitentiarijs, & Monachis ipsis non modicum commodum proueneret. Proinde cum nu- per quedam domus cum viridario, sita prope Ecclesiam Sanctæ Mariæ Maioris ver- sus Ecclesiam Lateranensem, ad mensam Ca- pitularem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Maioris spectans, quam quondam Hippolytus Scar- sa (dum vixit) eiusdem Ecclesiæ Canoni- cus possidebat, per obitum eiusdem Hippolyti va- cauerit: Nos domum predictam eisdem Pœ- nitentiarijs pro eorum perpetua habitatione, & vsu concedendam duximus. Motu igitur proprio, & ex certa scientia, & mera deliberatione nostra, deque Apostolica pote- statis plenitudine domum predictam, cui ab vno via publica ad Ecclesiam predictam La- teranensem tendens, ab alio Platea versus Sanctæ Mariæ Maioris, ab alio domus, quam possidet dilectus filius Scipio Manilius

Clemens VIII.
ædes in platea
fias Pœnitenti-
arijs concedit.

Benatus Ecclesie predictae Sanctae Mariae Maioris, & à reliquo lateribus horu quidam coherent cum viridario, ac omnibus membris, iuribus, & pertinentijs suis à mensa Capitulari predicta etiam sine dilectorum filiorum Archipresbyteri, & Capituli eiusdem consensu, ac ipsis iniuris, & omnino contradicentibus perpetuo, auctoritate Apostolica, tenore presentium dismembramus, ac separamus, illamque cum viridario, ac omnibus membris, iuribus, & pertinentijs suis, huiusmodi predictis Penitentiarijs, nunc & pro tempore existentibus, pro eorum ac dictorum duorum Conuersorum perpetua habitatione, & usu concedimus, & assignamus.

Hodie Penitentiarij ex portione, & Præbenda vnius Canoniciatus viuunt, cum Monasterio, & Abbatia supra notata fuerint priuati, quod his verbis legitur: Et sicut inter alia animaduertimus inter ipsius Basilicæ Canoniciatus, & Præbendas, Theologalis quidem Præbenda, aut iuxta Concilij Tridentini Decreta, Penitentiaria nulla sit, sed ex vetere instituto Collegium sex Minorum Penitentiariorum, qui quotidie imbi Christifidelium confessiones audiant, institutum existat, quibus æquum videtur ex ipsius Basilicæ, seu illius mensæ Capitularis fructibus, redditibus, & prouentibus alimenta, & victum subministrari, utpotè qui & Basilicæ ipsi inserviant, & onera, quæ alioquin per aliquem ex ipsius Basilicæ Canonicis supportanda forent, sua opera, & industria sustineant.

Cone. Trid. Sess. 24. c. 12. de reformat.

A pè Sancti Hieronymi Altare hæ reliquæ includuntur vnâ cum Sanctorum imaginibus, velut ex notatis apparet, quæ ex illis descripsimus.

Tabula vna laborata ex auro, & argento, & aliquibus smaltis, cum Imaginibus, & litteris græcis, ac lapidibus pretiosis, ubi reconditum est Puerperium Domini Nostri Iesu Christi: à parte verò posteriori est argentea cum signo Crucis. quæ tabula sustentatur à duobus Angelis argenteis, qui stant supra quodam solo æreo, seu rameo deaurato, cum armis familie de Cancellarijs, seu del Bufalo.

Caput Sancti Matthie Apostoli positum in vaseculo Nihilij Calcedonij in quodam magno Tabernaculo argenteo deaurato, & smaltato cum sex columnis quadris, & cum lampadibus azurris, in summitate vniuscuiusque columnæ, & cum armis Reuerendissimi Domini, Domini Rothomagensis, & cum Ciborio, & argenteo deaurato, quod à Tabernaculo eueli, seu separari potest.

Brachium Sancti Matthei Apostoli, & Euangelistæ, ornatum brachio argenteo, & manu, ac libro argenteis, cum armis Reuerendissimi Domini Rothomagensis.

Brachium Sancti Lucae Euangelistæ, ornatum & brachio, & manu argenteis, tenente calamum argenteum, cum magna simbria ornata smaltis, pernis, & cum monili in summitate brachij, in quo est media figura cuiusdam Apostoli, & in calce est arma Reuerendissimi Domini Rothomagensis.

D Caput S. Marcellini Papæ, & martyris, positum in ere, nunc verò in argento cum Regno Pontificali.

Brachium Sancti Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis, ornatum brachio argenteo cum chrotheca argentea, tenente vnum monile cum aliquibus lapidibus pretiosis ab vno latere, ab alio stant litteræ significantes reliquias ibi existentes, cum basi etiam argentea, in qua stant litteræ dicentes, Brachium Sancti Thomæ martyris Archiepiscopi Cantuariensis.

E Brachium Sancti Iuliani, martyris aliquatiter deauratum cum anulo in digito medio, & in simbria cum media figura Sancti Ioannis Baptiste, cum armis eiusdem Reuerendissimi Domini Rothomagensis.

Caput Sancte Viuianæ Virginis, & martyris, ornatum argento pro parte deaurato, cum corona argentea deaurata, quæ stat ex quinque lilijs, & sustentatur à quatuor pedibus æreis deauratis.

Vnum

DE RELIQUIIS.

Caput III.

ET VSTVM Librum in Archiuio comperimus, in quo huius Basilicæ Reliquiæ simul cum ornamentis, atque alijs rebus sacris annotantur: quæ Clemente Septimo Pontifice à Borbonis militibus, partim auro, & alijs ornatibus spoliata, partim erepta fuere; vnum pietatis indicium iactantibus, dum sacrarum Reliquiarum nomina ipsismet Reliquijs inscripserint; quæ tamen à dextra Tribune parastadæ musuo opere auro exornato leguntur.

In quodam Tabernaculo marmoreo à quatuor columnis purpureis sustentato pro-